

Настанова для радіаційного моніторингу річкових і морських вод

В.В.Канівець

Український науково-дослідний гідрометеорологічний інститут, Київ, Україна

Відповідно до чинного законодавства Гідрометеорологічна служба України проводить фоновий, загальний (включаючи транскордонний) і кризовий моніторинг вод на державній гідрометеорологічній мережі пунктів спостережень. Ведення фонового та загального моніторингу висуває жорсткі вимоги до підрозділів мережі й аналітичних лабораторій щодо достовірності результатів спостережень, оскільки треба забезпечувати високу якість визначань вмісту радіонуклідів на рівні глобального фону радіоактивного забруднення, який склався на території України на сьогоднішній день. Тільки впевнене визначання глобального фону дає можливість виявити нові надходження радіоактивних продуктів у навколишнє середовище, ідентифікувати їх джерело та попередити можливі негативні наслідки.

Аналіз даних спостережень за радіоактивним забрудненням поверхневих вод, проведений в УкрНДГМІ, дозволив виявити головні джерела похибок, що виникають на всіх стадіях роботи з пробами. При цьому очевидною стала потреба розробити такий методичний посібник, в якому б детально було описано усі процедури відбирання, оброблення і готування до радіонуклідного аналізу усіх видів проб водного середовища, а також заходи щодо забезпечення належної якості даних спостережень.

В 2007 р. в УкрНДГМІ розроблено Керівний документ (КД) “Настанова гідрометеорологічним станціям і постам. Вип. 12. Спостереження за радіоактивним забрудненням навколишнього середовища. Частина 2. Спостереження за радіоактивним забрудненням поверхневих вод суші і морських вод”.

Настанова визначає порядок відбирання та готування до радіонуклідного аналізу підрозділами мережі спостережень і аналітичними лабораторіями Держгідромету проб води, завислих наносів, донних відкладів, прибережних морських відкладів, риби молюсків та водоростей. Детально описано процедури, засоби та порядок відбирання проб, первинного їх оброблення та готування до радіонуклідного аналізу. Значну увагу приділено питанням забезпечення репрезентативності проб, що відбирають у водоймах і водотоках. Для цього використано методичні підходи, що застосовують як у сфері контролювання хімічного забруднення поверхневих вод, так і в практичній гідрології.

Головна мета цієї нормативної розробки – запропонувати підрозділам мережі спостережень і радіоаналітичним лабораторіям процедури, дотримання яких забезпечить репрезентативність проб і дозволить уникнути помилок на стадіях первинного оброблення проб та готування їх до радіонуклідного аналізу.

“Настанова...” складається із 8 розділів, 7 додатків, 40 ілюстрацій і фотографій. Об’єм роботи – 107 сторінок.

“Настанову гідрометеорологічним станціям і постам. Вип. 12. Частина 2” розроблено на замовлення Держгідромету України у рамках бюджетної наукової теми V.3 “Комплексні дослідження проблеми радіоактивного забруднення поверхневих вод України”. Наказом Держгідромету № 76 від 5.12.2007 її буде введено в дію в організаціях гідрометслужби з 1.04.2007.